

4. Діти в Інтернеті: як навчити безпеці [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
https://rescentre.org.ua/images/Uploads/Files/internet_safety_dl/children_inter_net.pdf
5. Інтернет: енциклопедія / Ю. Солоницын, В. Холмогоров. – 3-е издание. – СПб.: Питер, 2002. – 592 с.: ил.
6. Класифікація загроз в Інтернеті [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
https://betterinternetcentre.org/wp-content/uploads/2018/01/Chernykh-Online-safety_ukr_8_9.pdf
7. Нападій Т. Безпека в цифровому середовищі / Тетяна Нападій // Методист. – 2020. – № 9-10. – С. 59-63 с.
8. Поняття слова Фішинг [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A4%D0%B8%D1%88%D0%B8%D0%BD%D0%B3>
9. Практикум з основ інформаційних технологій. Основи роботи з Windows, Word, PowerPoint, MicrosoftExcel та у глобальній мережі Internet / В.В. Костіна, І.В. Табарчук; за заг. ред. Т.В. Папернової. – Харків: ХОНМІБО, 2008. – 76 с.
10. Топ-10 правил безпечного Інтернету [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://stop-sexting.in.ua/top-10-pravyl-bezpechnogo-internetu/>

Особливості організації роботи із суспільно значущими проєктами по згуртованості громад і розвитку інформаційного суспільства

Теницька Г. П., бібліотекарка
КЗ «Бугайівський ліцей»

Кун'євської сільської громади Ізюмського району

Велика роль у згуртованості громад відводиться молоді, яка може зробити значний внесок у життя суспільства та громади. Молоді люди здатні висувати нестандартні ідеї та пропозиції, упроваджуючи навички соціальної згуртованості в громадах, про які не подумали дорослі чи керівники. Освітні заклади, бібліотеки, медіатеки можуть стати місцем, де молодь отримає перший досвід демократичної участі в житті суспільства. Саме з метою посилення спроможності активної молоді мобілізуватися та спрямувати свій потенціал на розвиток і згуртованість своєї громади, розвиток інформаційного суспільства, прищеплення навичок мирних відносин і формування мироорієнтованих цінностей у медіатеці проводиться робота з проєктами.

Перший *проєкт* «Подолання конфліктів за допомогою освіти в галузі миробудівництва», над яким у 2017 році я розпочала працювати, був спрямований на роботу з учнями старших класів. Регіональне розмаїття України, поява в результаті збройного конфлікту на Донбасі й анексії Криму нової категорії людей – внутрішньо переміщених осіб, осіб із набутими та вродженими фізичними вадами, різна історична свідомість, орієнтація на різні культурні та цивілізаційні моделі розвитку держави, різне бачення майбутнього, поширення дитячого булінгу – усе це є одним із найбільших викликів, що стоять перед суспільством, у

якому ростуть наші діти. Тому такі цінності, як солідарність, відкритість, розуміння до інших людей та іншого світосприйняття на основі почуття безпеки у своїй власній ідентичності, розуміння принципів толерантності, сьогодні стають фундаментом, на якому будуються мирні взаємини як у школі, так і на рівні громади.

Мета проєкту: навчити молодь найважливіших елементів трансформації конфлікту; довести, що під час діалогу та співпраці стимулюється процес переговорів задля досягнення згоди, пробуджується довіра та порозуміння, збільшуються шанси досягти мети кожної зі сторін конфлікту; навчити важливості відмови від насильства та практики застосування мирних засобів для вирішення розбіжностей і конфліктів.

З групою старшокласників розглядалися питання:

- Чи вважають учні, що конфлікт, як розбіжність у поглядах, – це сама по собі погана річ?
- Чи є в будь-якій країні, яка не є сьогодні в стані війни, фізичне насильство, соціальна нерівність, несправедливість або дискримінація? І чи є тоді ця країна дійсно мирною?
- Що станеться, коли ніхто ніколи не буде конфліктувати?
- Нам потрібен узагалі конфлікт чи ні?

На прикладі рольових ігор, легенд, історій малювали коло нерозуміння, обговорювали та робили висновки. Наприклад, розігрувалася сценка.

Андрій: Я хочу, щоб Денис допоміг мені виконати домашнє завдання з математики. А ось він якраз іде. Х-м-м-м-м... щось він виглядає не дуже веселим, мабуть, краще звернутись до нього іншим разом.

Денис: Дивіться, мій друг іде. Але він не хоче зі мною говорити! Він виглядає якимось дуже гордим. Тоді теж не буду з ним розмовляти!

Андрій: Він не бажає зі мною говорити! Що він хоче цим довести? Ну що ж, не буду тоді з ним більше спілкуватися!

Розбираючи ситуацію, учасники робили висновок, що сварка між друзями трапилася через їхні припущення.

Іноді зовнішня поведінка людей може відрізнятись від звичної. Тоді ми можемо зробити хибні припущення, що може призвести до непорозумінь і образ. Спілкування можливе лише за умови, коли обидві сторони, які конфліктують, готові спробувати чесно та відкрито слухати й намагатися зрозуміти точку зору іншої людини.

У процесі роботи з проєктом діти залучали до участі учнів з інших класів, підбирали ситуації, які бачили, чули від когось, читали в літературних творах, де відбувалося будь-яке насильство. Потім їхньою задачею було розіграти міні-виставу й представити ситуацію таким чином, щоб інші змогли зрозуміти, про що йдеться: що це за конфлікт, як він протікав і як вирішувався. Після показу глядачам задавали питання:

- У чому полягає конфлікт?
- Які види насильства ви побачили?
- Чи конфлікт вирішився?
- Як би ви поводитися на місці героя?
- Чи міг конфлікт бути вирішеним без застосування насильства?

Як підсумок показаного й обговореного учасники розповідають про можливі альтернативи насильницьким діям у конфлікті та яку користь із побаченого вони винесли для себе.

Поглибити обізнаність учнів щодо вирішення конфліктних ситуацій, які трапляються в повсякденному житті, показати на конкретних прикладах як на них реагувати, як негативні типи поведінки перетворювати на позитивні та які дії не призводять до застосування насильства допомагає, крім мініп'єс, міні вистав, гра «Стоп-кадр».

Кадр 1. Я пропоную групам з 5-6 учнів протягом 5 хвилин створити нерухоме зображення, стоп-кадр, який відтворить одне із слів цього списку: виключення, сила, агресія, дискримінація, конфлікт.

Після представлення кожного стоп-кадру, присутні розповідають, що вони об'єктивно побачили (наприклад, п'ять осіб вказують пальцем на одну людину), а потім про те, як вони можуть пояснити побачене (наприклад, ці п'ять осіб висміюють людину, на яку показують пальцем).

Кадр 2. Я пропоную групам повторити свій стоп-кадр, але на цей раз ходжу повз зображень і торкаюся когось із групи. Коли це відбувається, члени групи повинні розповісти про свої відчуття у створеній ними ситуації.

Кадр 3. Я пропоную групам знову створити свою картину, а потім змінити три речі в замороженому зображенні, які перетворюють його з негативного в позитивне.

Наступний крок – це обговорення з присутніми:

- Що змінилося і яким чином це трапилося?
- Наскільки реально досягнути позитивного типу поведінки в житті?

Учні обговорюють, яким чином негативні типи поведінки можуть бути змінені або усунені.

Розвивати навички толерантного спілкування з однолітками, толерантної поведінки, формувати усвідомлення, що кожна людина є особистістю, допомагають інтерактивні вправи, проведення анкетування в середніх і старших класах, використання в роботі медіапродукту з наступним розкодуванням медіамеседжу. Так, ініціативною групою учнів у 6-10 класах була проведена *анкета-роздум* «Моє ставлення до дітей з особливими потребами», яка включала такі запитання:

- Що мають на увазі під поняттям «люди з особливими потребами»?
- Як ти ставишся до тих, хто не може робити того, що в тебе добре виходить?
- Що ти можеш зробити, якщо хтось при тобі ображає слабшого?
- Чого, на твій погляд, більше за все потребують люди з особливими потребами?
- Як можна суттєво поліпшити якість їхнього життя в школі, у суспільстві в цілому?

Обробивши різні варіанти відповідей, ми дійшли згоди провести інтерактивні вправи та роботу з медіапродуктом. Переглянули чотиреххвилинний *мультфільм* «The present», який уявно поділили на три частини. До кожної частини були певні запитання.

До першої частини: Чим займається хлопчик? У якій кімнаті він перебуває? Чому? Чи захоплює його це заняття? Що знаходиться в коробці, яку перед ним поставила мама? (Версії учнів).

До другої: Чи відразу ви помітили каліцтво песика? Ваші відчуття? Яке за темпераментом це маленьке створіння? Чому саме такий подарунок зробила мама сину? Як ви оцінюєте її вчинок? Як сприйняв подарунок хлопчик? Чому?

До третьої: Яку фізичну ваду мав хлопчик? Чому ж він не прийняв песика? Що вдалося песикові?

Розкодування медіамеседжу. Яке повідомлення, на вашу думку, заклали автори в цей мультфільм?

Заключною частиною були висновки, що ми всі різні, зі своїми нахилами, уподобаннями, характером, темпераментом, фізичними й розумовими здібностями, та кожен прийшов у цей світ, щоб бути толерантним, милосердним, готовим підставити плече допомоги потребуючим, радувати інших, радіти маленьким і великим успіхам своїм і друзів, тобто творити добро.

Кінцевим результатом цього проєкту була реалізація умінь і навичок учнів, отриманих на інтегрованих і бібліотечних уроках у вигляді дійства, де кожен учасник міг розкрити свій творчий потенціал.

Список використаних джерел

1. Згуртованість громад зусиллями молоді – лідерів громад: збірка методичних кейсів та ефективних молодіжних проєктів / за заг. ред.: Снурнікової Ю.М., Улановської Г.О. – Харків, 2019. – 10 с.
2. Паростки миру: універсальний посібник з освіти у галузі миробудівництва / за заг. ред.: Снурнікової Ю.М., Кардашової О.В., Улановської Г.О. – Харків, 2017.

Новий вектор партнерських відносин у консолідації дій бібліотеки та громади з питань безпеки життєдіяльності дітей

*Луціцька В. М., завідувач сектором
прогнозування та інновацій
Обласного комунального закладу
«Харківська обласна бібліотека для дітей»*

Сьогодні, як ніколи, підвищується роль культурних і освітніх закладів у системі підготовки молоді до самостійного життя у світі, де кількість надзвичайних ситуацій, на жаль, постійно зростає. Однією з причин такого загрозливого становища є незнання чи нехтування елементарними правилами безпеки, недостатня інформованість про поведінку в разі виникнення надзвичайних ситуацій, відсутність практичних навичок самодопомоги.

Життєво необхідним є озброєння дітей знаннями, вміннями й навичками щодо збереження власного життя та здоров'я. Отже, виховання покоління зі сформованою культурою безпечної поведінки, із засвоєним алгоритмом дій в умовах конкретної надзвичайної ситуації – одне з пріоритетних завдань, яке поставлене сьогодні перед суспільством.

Саме тому виникла необхідність проведення не тільки в навчальних закладах, а й у бібліотеках, заходів із метою надання дітям елементарних знань з